

A SZÁZADFORDULÓTÓL AZ EZREDFORDULÓIG

Ady Endre: Góg és Magóg fia vagyok én

1. Olvasd el az Ady költészetéről szóló ismertetést, majd válaszolj a kérdésekre!

Adynak minden verse vallásos vers. Ha egész röviden akarnám formulázni azt, ami a legmélyebben közös valamennyiben, azt kellene mondanom: vallásos versek, egy nagy misztikus, vallásos érzés kiáradása mindenfelé és mindenhová. Egy olyan erős vallásos *potencia*¹, egy oly végtelenül heves megkívánása a vallásnak van itt, hogy mitológia lesz ezeknek a verseknek világában mindenből, Isten vagy ördög az élet minden megnyilvánulásából, zoltár minden versből, ami róluk íródott. Mitológiai lesz az egész életből Ady verseiben. Egy egészen új magyar mitológia jött létre már a magyar versekben is. A messze távolban Párizs a csábító, a gyönyörű, a mindennek anyja, az új *Hesperidák*² szigete és a közelben a Magyar Ugar, a *purgatórium*³ és az *infernó*⁴ sok, válogatott kínokat termő köre és odúja. És félelmes árnyékokat vető erőt kapnak itt Pusztaszer és Dévény, Csák Máté és Debrecen város. És megindul ellenük a küzdelem: a kurucok régi küzdelme, a Dózsa Györgyök örök harca és a Vazulok és a Szent Margitok megölt lelkei sírnak kíséretet a nagy viadalhoz. (*Lukács György*)

a) Ady költészetére a megszemélyesítés egy sajátos fajtája jellemző. Mivé lényegülnek át az élet dolgai?

---

b) Milyen klasszikus és magyar történetekből meríti motívumait?

---

c) Miért érezzük zenei alkotásnak életművét?

---

2. Válaszd ki az alábbiak közül azt a szöveget, amely szorosabban kapcsolódik a most olvasott műhöz!

A) Mindössze tizenhét éves volt, mikor már minden versformát biztosan kezelte, szinte érthetetlen, hogy ennyi nélkülözés közepette hogyan volt képes ilyen nagy műveltségre szert tenni. Első kötetén elsősorban Juhász Gyula, Kosztolányi Dezső és más nyugatos költők hatása érezhető. A gimnázium utolsó két osztályából öszszevont vizsgát tett, és magánúton érettségizett. 1923-ban a Lázadó Krisztus című verséért istenkáromlással vádolták, fogházbüntetésre ítélték, majd felmentették. (*A Magyar Könyvklub ismertetőjéből*)

B) Ez a név a magyarság számára – az 1100 évvel ezelőtt megkötött – törzsi és nemzeti szövetséget is jelenti. Annak a helynek a neve, ahol a törzsek vezetői egy közös edénybe csorgatták vérüket és a máig is érvényes vérszerződést kötötték. Egységet hirdettek az új ország, a Kárpát-medence jóban és rosszban való megvédésére. Mi az, ami mára is megmaradt ebből a kötésből? (*Magyar Kálmán*)

¹ potencia: képesség, teljesítőképesség

² Hesperidák: A görög mitológiában az Éjszaka leányai, ők az aranyalmák őrzői.

³ purgatórium: tisztítóút, tisztítóhely

⁴ infernó: pokol, alvilág

3. Egészítsd ki a vázlatot!

Alakzatok		Fülembe forró ólmot öntsetek
	Felkiáltás	
		Szabad-e sírni...
		Dévény és Verecke
Képek és motívumok	Ismétlés	Fülembe... Fülembe
	Történelmi jelképek	
		Ólom (süketség); dal (költészet)
	Földrajzi motívumok	
	Hangmotívumok	

4. Keresd meg a történelmi atlaszodbán a versben szereplő településeket! Vitassátok meg, mi lehet az oka, hogy Ady éppen ezeket a helyneveket használja!

Település	Elhelyezkedése	Magyarázata
Verecke		
Dévény		
Pusztaszer		

5. Dévény vagy Verecke? Itthon vagy külföldön?

Az Egyesült Királyságban körülbelül 10 ezer magyar dolgozik, főként a vendéglátásban, az üzleti szférában, az egészségügyben, a szállításban és a kiskereskedelemben. Svédországban a tartózkodási engedélyekből mintegy 200 munkavállalási jellegű, a többi egyéni vállalkozók, szolgáltatást nyújtók, tanulók, hozzátartozók váltották ki. A munkaerőpiaci korlátozásokat felszámoló Spanyolországban hozzávetőleg 2000 magyar dolgozik. A magyar munkavállalók között hagyományosan a legnépszerűbb az ausztriai és a németországi munkavállalás. Ausztriában például évről évre több mint 15 ezren dolgoznak honfitársaink közül, főként a vendéglátóiparban és az építőiparban. Németországban pedig több mint 10 ezer magyarnak van járulékköteles munkahelye. *(Az euractiv.hu honlap nyomán)*

Véleményed szerint mely külföldi országban lenne érdemes munkát vállalnia egy magyarnak? Sorolj fel néhányat az érveid közül! Dolgozz a füzetbe!

6. Járj utána az internet segítségével, milyen átjárót védett a dévényi vár! Ha beírod a keresőbe, Dévény + Porta, azt is megtudhatod, mi az átjáró latin neve! Ha megvan a válasz, írd fel a füzetbe!

Esterházy Péter: A káprázat országa

1. Olvasd el a nemzetfogalomról szóló ismertetést, majd válaszolj a kérdésekre!

Jobb a politika kereteibe beleillő államnemzet és rosszabb az azokon túlcserélő kultúrnemzet. Nem nehéz rábredni arra, hogy az előbbinek nem egyszerűen példája, hanem történeti megtestesülése a francia, az utóbbinak pedig a német fejlődésment. Ma már e régről és jó forrásokból ismert kettősség avítottnak¹ és szegényesnek tűnik. Csepeli György a tipizált nemzetek tablóján széttekintve joggal fedezte fel az USA hiányát, amit is úgy pótolta, hogy az ismert kettősséget kiegészítette az „állampolgár nemzet” általa a franciánál is jobban értékelt ideáltípusával. El kell ismerni, nagy a jelentősége annak, hogy a Földön legheterogénebb² amerikai társadalom nemzeté váljon, nehogy a „népek olvasztótégelye” etnikailag felrobbanjon. Az azonban bizonyos, hogy az amerikai típus a nemzetfejlődésben nem szokványos, s nem is másolható. (Hunyady György)

a) Hogy nevezi a szerző a nemzetfogalmak három típusát?

---

b) Mely nemzetek történelme jeleníti meg leginkább az egyes típusokat?

---

c) Miért láthatjuk különlegesnek az amerikai nemzetfejlődést?

---

2. Honnét az idézet? Hogyan folytatódik? Keresd rá a neten!

_____ „Milyen csonka ma a hold, / Az éj milyen sivatag, néma...”

_____ „Én voltam az Úr, a Vers csak cifra szolgálta”

_____ „Általam vagy, mert meg én láttalak...”

3. Banga Ferenc: Fedélgrafika Esterházy Péter Termelési regényéhez – Melyik a kedvenc külföldi klubcsapatod? Nézz utána, hogy hány nemzet fiaiból kerülnek ki a játékosai!

---

¹ avított: ócska, kopott

² heterogén: különböző részekből álló

4. Vitassátok meg, mit jelent Esterházy alábbi állítása! Nézzetek utána, melyek voltak a magyar foci legszebb időszakai!

[A magyar futball] „30-40 évenként zseniális, közben pedig hol ilyen, hol olyan.”

Érvek mellette	Érvek ellene

5. Milyen legyen a címerállatunk?

A nemzetek saját karakterüket, önazonosságukat sokszor stilizált állatalakkal fejezik ki. Kosztolányi Dezső *Zsivajgó természet* című kötetében így beszél a franciák címerállata, a kakas: „*Más nemzetek oroszlánt, kerecsent¹, mesebeli sárkányt választanak jelképükül. Én a franciáké vagyok. E népnek a bálványa az értelem és az önismeret. A földön jár. Hatalmas képzeletének nincs szüksége arra, hogy nagyobbítsa, szépítse magát. Ezért nem szégyenli, hogy nemzeti madara az éber, korán kelő, szorgalmas, erősen poligám² természetű baromfi. A világ szemétdomb. Meg kell rajta találni a szemet. Kapirgálva magam is a szemétdombon lelttem meg a tudományos pozitivizmus és az irodalom realizmus nagy kincsét.*” A görögök baglyot rajzoltak nemzeti eurójuk hátoldalára, a németek sast. Gyakran használják nemzetüket jelképező állatfiguraként a kengurut és a koalát az ausztrálok is.

Időnként hallani olyan javaslatot, hogy a mi címerállatunk a vidám és okos pulikutya lehetne. Mit gondolsz a felvetésről? Ha más jelölted van, fogalmazd meg, miként kapcsolódik nemzeti kultúránkhöz!

---

¹ kerecsen: sólyomféle ragadozó
² poligám: több nejtű vagy több férjtű

A NYUGAT ÍRÓI

Ady Endre

Párisban járt az Ősz

Párisba tegnap beszökött az Ősz.
Szent Mihály útján suhant nesztelen,
Kánikulában, halk lombok alatt
S találkozott velem.

Ballagtam éppen a Szajna felé
S égtek lelkemben kis rőzse-dalok:
Füstösek, furcsák, búsak, bíborak,
Arról, hogy meghalok.

Elért az Ősz és súgott valamit,
Szent Mihály útja beleremegett,
Züm, züm: röpködtek végig az uton
Tréfás falevelek.

Egy perc: a Nyár meg sem hőkölt belé
S Párisból az Ősz kacagva szaladt.
Itt járt, s hogy itt járt, én tudom csupán
Nyögő lombok alatt.

1. Csoportosítsd a vers szavait! Melyik fejez ki inkább nyugalmat, melyik hirtelen változást?

lombok, hőkölt, beszökött, ballagtam, Szajna, perc, kánikulában, találkozott, nyögő, szaladt

Nyugalmat fejez ki

Hirtelen változást fejez ki

---

2. A költészet gyakori témája a természet s az évszakok váltakozása. Mely évszakokról beszélnek a költők az alábbi idézetekben?

„Rövidebb, rövidebb lesz a napnak útja, És hosszúkat alszik rá, midőn megfutja.” (Arany János)	
„Mit tudsz a tűnő örömről, ami a rügyön dörömböl” (Weöres Sándor)	
„Szél s víz csap a csupasz szőlőtőre. Lúdbőrzik az agyagos domb bőre,” (Babits Mihály)	
„Levetette szép ruháit / Csendesen levetkezett Majd felöltözik ha virrad / Reggele, a kikelet.” (Petőfi Sándor)	

3. Kösd össze az összetartozókat!

alliteráció
megszemélyesítés
metafora
metonímia
halmozás

Szent Mihály útja beleremegett
Füstösek, furcsák, búsak, bíborak
A Nyár meg sem hőkölt belé
S égtek lelkemben kis rőzse-dalok:
Elért az Ősz és súgott valamit

4. Hogyan születik a vers? A Petőfi Irodalmi Múzeumban található kéziratból kiderül, miként nyerték el a sorok végső alakjukat.

a) Az első versszak második sora így alakult:

1. változat: *Suhanva szállt a Szent-Mihály uton.*

2. változat: *Suhanva jött a Szent-Mihály uton.*

3. (végleges) változat: *Szent Mihály útján suhant nesztelen.*

- Figyeld meg a „suhanva szállt”, a „suhanva jött”, majd az egyszerű „suhant” igék alakulását! Érzel-e különbséget?

Hasonlítsd össze az első két változat ritmusát a harmadikkal, a véglegessel! Mennyiben változott a verselés?

---

b) A negyedik versszak második sorát így kezdte először a költő:

Kacag az ősz... de nem fejezte be, kihúzta és újat írt a helyébe: *S Párisból az Ősz kacagva szaladt.*

- Milyen különbséget érzel a jelen és a múlt idő között? Véglegesen eltávozott a halál?

---

5. Tudod-e, hogy melyik hónapot hívják Szent Mihály havának? Mi köze van ennek a vershez?

Dürer: Szent Mihály

Szeretném, ha szeretnének

Sem utódja, sem boldog őse,
Sem rokona, sem ismerőse
Nem vagyok senkinek,
Nem vagyok senkinek.

De, jaj, nem tudok így maradni,
Szeretném magam megmutatni,
Hogy látva lássanak,
Hogy látva lássanak.

Vagyok, mint minden ember: fenség,
Észak-fok, titok, idegenség,
Lidérces, messze fény,
Lidérces, messze fény.

Ezért minden: önkínzás, ének:
Szeretném, hogyha szeretnének
S lennék valakié,
Lennék valakié.

1. A költő e versében mintegy számvetést végez. Az alábbiak közül melyeket mondhatná magának, hozzá tartozónak és melyeket nem? Jelöld + vagy - jellel!

sógor

szomjúság

barát

szerelem

ósatya

büszkeség

magány

titokzatosság

elismerés

vágy

elérhetetlenség

2. Szerinted az alábbi kifejezések közül melyek illenek a költőre? Pipáld ki!

A jéghegy csúcsa	Felszín alatti lét
Kastélyában ülő öregúr	Magányos lovas
Önfeledt pillangó	Mag a hó alatt
Világítótorny	Búzakalász

3. Ady *Vízió a lápon* című versében hasonló motívumok szerepelnek, mint az elemzett költeményben. Keresd meg a párhuzamokat!

Vagyok fény-ember ködbe bújva
vagyok veszteglő akarat
vagyok láplakók csodája
ki fényre termett, s itt marad
ködomlasztó reggelre várva,
várván, jön-e virradat.

láplakók csodája: _____

fény-ember ködbe bújva: _____

veszteglő akarat: _____

4. *Ki vagy te?*

a) Ki lehet a megszólított? A vers melyik szavára gondolunk?

Fényeddel kecsegtetsz, de vajon bízhatok-e benned?

Nem tudom, létezel-e valóban, ám ha lópvidékre tévedek, még szürkület előtt igyekszem majd elhagyni a terepet.

Akár Szent Elmo tüzetől, akár Szauron gonosz gyűrűjétől kaptad az alakodat, inkább ne közelíts!

Rólad nevezték el az emberek legszörnyűbb álmát!

b) Szólítsd meg hasonló módon a vers másik szereplőjét, a Titkot!

---

5. Szóbridzs. Keressük meg az elemzett vers egy-egy kulcsszavát a szóbridzs nevű játék segítségével! Az alább felsorolt szavak rokon értelműek, asszociációk, a dőlt betűs kifejezések pedig más értelműek, de hasonló hangzásúak.

Rávezető szavak:	A vers szavai:
vér, anyós, hasonló, vidéki, <i>zokon</i> , hozzátartozó, sógor	
csóva, ragyogás, <i>tény</i> , fizika, sugár, sötétség, neon	
megszólítás, magasztos, méltóság, <i>szentség</i> , király, <i>egység</i>	

- Írd körül hasonló hangzású vagy rokon értelmű szavakkal az „ének” szót!

---

6. Egészítsd ki Ady Endre életrajzát!

Ady Endre a _____ megyei _____-en született, 1877-ben. Apja gazdálkodó kisnemes, anyja _____ pap lánya. A szegényebb kisnemesi családokat „_____ nemeseknek” hívták, képletesen arra utalva, hogy birtokukon legfeljebb hét szilvafának volt hely. Ady gimnáziumi tanulmányait a _____-i református kollégiumban végezte. Miközben _____-ben jogot hallgatott, a város lapjaiba politikai cikkeket írt. 1903-ban megismerkedett egy jómódú, Párizsban élő nagyváradi kereskedő feleségével, _____ Adéllal, akit _____-nak nevezett verseiben. Első két verseskötete nem keltett jelentős visszhangot, az 1906-ban megjelent _____ című kötettel aratott igazi sikert. Az 1908-ban meginduló _____ szerkesztői és az íróársak egyaránt Adyt tartották irányadónak az új magyar irodalomban. 1915-ben Ady feleségül vette a nála jóval fiatalabb erdélyi földbirtokoslányt, Boncza Bertát, akit _____-nak nevezett verseiben. 1917-ben Budapestre költözött az orvosi kezelésre szoruló, nagybeteg költő. 1918-ban jelent meg utolsó kötete, _____ címmel. _____ január 27-én halt meg.

Móricz Zsigmond: Légy jó mindhalálig

1–2. fejezet

1. Mit olvashatunk ki az alábbi idézetekből Misi jelleméről? Írd le egy-egy szóval a rá jellemző tulajdonságot!

Idézet	Misi tulajdonsága egy szóval
„Hátha valaki belenéz s elolvassa, megkritizálja.”	
„Ez az ágy olyan, mint egy önálló vár, nagyon szerette, hogy nincs a többiek közé bedugva.”	
„Ő csak azt tudta, hogy a szülei kétségbe lesznek esve a kalap miatt.”	
„Meg volt győződve, hogy ilyen kollégium nincsen több a világon.”	
„Nem érezte magát elég erősnek hozzá, hogy a szüleitől kapott pénzt ilyen fölösleges valamibe ölje bele.”	
„Benyúlt a fiókja hátuljába, s elkezdte szó nélkül kikotorni a festéket.”	

2. Melyik helyszínre jellemzők az alábbi szavak? Írd őket a megfelelő oszlopba!

falépcső, segéd, krajcár, kertészlegény, teológusok, oszlopfő, Csokonai, táblácska, kirakat, esküdtfelügyelő, négyszögű, tollseprű, sivár, énekerem, kavics, bokrok

Kollégium	Könyvesbolt	Füvészkert
_____	_____	_____
_____	_____	_____
_____	_____	_____
_____	_____	_____
_____	_____	_____
_____	_____	_____

3. Tegyük fel, hogy Misi a te osztálytársad!

– Kik lennének a barátai?

_____

– Ki volna a kedvenc tanára? Miért?

_____

– Milyen tanuló lenne?

_____

4. Mit érez Misi? Mit látunk rajta?

	Mit érez?	Mit látunk rajta?
Amikor ránézett a sárgás, finom bőrkötésű könyvre:		
Amikor meglátja, hogy az öreg levéltáros visszafordul az első emeleti lépcsőről:		
Amikor Böszörményi kése a kezébe kerül:		
Amikor meglátja a kalapját egy fiatal kertészlegény fején:		
Amikor megszólítja a rábámuló cselédeket:		

5. Jelöld „N” betűvel a népi és „L” betűvel a latin eredetű kifejezéseket! Írj mindegyikhez rokon értelmű szavakat!

☐	ugráncsol	_____
☐	spekulál	_____
☐	prepa	_____
☐	telepaccol	_____
☐	kármin	_____
☐	bodászva	_____

6. Tudod-e, mit jelentenek ezek a szavak: *almárium*, *szakmány*, *kordován*? Olvasd el a magyarázatokat, majd értelmezd a hasonlatokat!

almárium: (a latin fegyvertár szóból) eredetileg a fegyverszekrény, később mindenféle – főleg kisebb – szekrény régies magyar elnevezése.

olyan emlékezete volt, mint az almárium

---

szakmány: régi teljesítményberezési rendszer. A bányászatban: darabbértételek összessége.

úgy adja le a tananyagot, mintha kukoricát morzsolna szakmányba

---

kordován: Córdoba város nevéből ered. Szömörccével cserzett, különlegesen kikészített kecske- vagy birkabőr.

a bőre olyan, mint a kordován

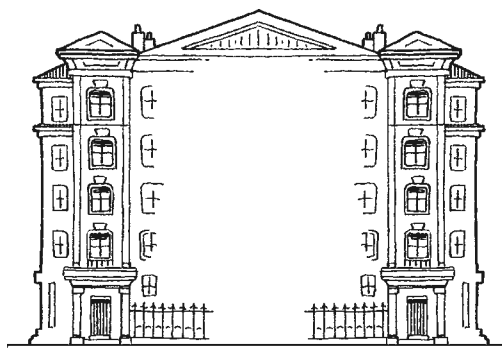
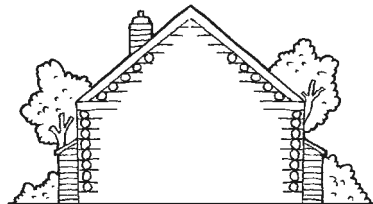
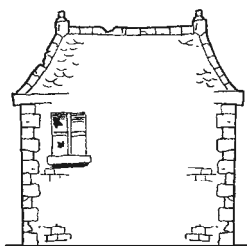
3–4. fejezet

1. Mit olvashatunk ki az alábbi idézetekből Misi jelleméről? Írd le néhány szóval a rá jellemző tulajdonságot!

Idézet	Misi tulajdonságai néhány szóval
„Vele nem lehetett tréfálni; ha ő egyszer kimondta, hogy nem kér, akkor aztán nem kér.”	
„Mindjárt kezdetben, csaknem félórával hamarabb ment el hozzá.”	
„Szerette volna visszaszívni, szerette volna, ha nem mondta volna. Izgett-mozgott, s harapdálta a száját.”	
„Török néninek meg Vásárhelyi néninek mindig kezet csókol, de ez olyan finom néni volt, hogy nem mert.”	

2. Melyik szereplő otthonára jellemzőek az alábbi kifejezések? Írd a sorszámukat a megfelelő házikóba!

1. óraketyegés, 2. pazar fény, 3. csönd, 4. önfeledt játék, 5. lobogó tűz, 6. cselédlány, 7. csilingelő kacagás, 8. kapubolt feletti szűk lyuk, 9. élénk társadalmi élet, 10. lappangó titok, 11. pedantéria, 12. barátságos légkör, 13. magas kilincs, 14. szalmával font karosszék, 15. társadalmilag lecsúszott, 16. társadalmilag felkapaszkodott, 17. társadalmilag elfeledett

3. Tegyük fel, hogy Orczy Misivel együtt Gimesit is meghívta vendégségbe. Milyen lenne Misi a látogatás alatt? Karikázd be a találó kifejezéseket!

vidámabb, bátrabb, rendtelenebb, virgoncabb, szomorúbb, megértőbb, szemtelenebb, boldogabb

4. Mit érez Misi? Mit látunk rajta?

	Mit érez?	Mit látunk rajta?
Amikor koncentrál a tiszta, értelmes felolvasásra:		
Amikor elárulja Gimesinek, hogy a lutrira tett:		
Amikor Gimesi rosszhiszeműen azt feltételezi, hogy majd róluk is pletykálni fog:		
Amikor a tanári szoba előtt vár:		

5. Jelöld „N” betűvel a népi és „L” betűvel a latin eredetű kifejezéseket! Írj mindegyikhez rokon értelmű szavakat!

☐	konviktus	_____
☐	szénior	_____
☐	böcsmöl	_____
☐	ipse	_____
☐	cótus	_____
☐	imponál	_____
☐	trafik	_____
☐	csűr	_____

6. A lányokról.

- a) Misi nem szokott lányok közelében lenni, Orczyéknál azonban futólag találkozik néhányval. Húzd alá a regényrészletben egyenes vonallal azokat a szavakat, amelyek a lány külsejére, hullámos vonallal azokat, amelyek Misi lelkiállapotára vonatkoznak!

„Volt köztük egy kövér, sárga hajú lány, az neki mindjárt feltűnt, az arca nagyon fehér volt és piros, s a sárga haja a vállára lógott, de csakúgy szikrázott, mint az igazi arany. Ez egyszer csak ránézett, olyan szürke szeme volt, hogy ő attól egészen megijedt, igen nagy szürke szeme, s ahogy az ő szemébe nézett, ő elkezdett vörösödni, s a teste egész gyenge lett, a térde reszketett, s nem tudott volna szólni egy szót sem, és észrevette, hogy a lánynak az orra körül szeplők vannak.”

- b) Szerinted Gimesi beszélgetett már lányokkal? Miből következtetsz erre? Mit szól Misi beszámolójához?

7. A harmadik vagy a negyedik fejezet címe lehetne? Írd a négyzetbe a sorszámot!

A különös meghívás

Ember tervez, Isten végez

A Péterfia utca lakóinak titka

Látogatás a nagyvilágban

A megálmódott számok

Visszatérő gondok

5–6. fejezet

1. Mit árulnak el az alábbi idézetek Misi jelleméről? Ugyanarra a jellemvonásra utal mind a négy.

Milyen szövegkörnyezetből derül ki?	Mi ez a tulajdonság?
„Isten ments, hogy a lányra ránézett volna még egyszer!”	
„Nem volt hozzászokva, hogy valamiről nyilatkozzék.”	
„Nagyon feszélyezte, hogy hallgatják.”	
„Ő nem tudta, hol lakik Gyéres tanár úr, ő eddig nem törődött azzal, ő nem is gondolta, hogy: lakik!”	

2. A Doroghy család melyik tagjára emlékeztetnek az alábbi szavak?

1. beteges, 2. röhincs, 3. borszagú, 4. siránkozó, 5. gyönyörű, 6. lusta, 7. goromba, 8. álmodozó, 9. állatkínozó, 10. életvidám, 11. rosszcsont, 12. vihogó, 13. halovány, 14. csitri, 15. szótalan, 16. magába vonult, 17. vénlány, 18. összenőtt szemöldök, 19. porcelánfehér fog, 20. hős a Történelmi Arcképcsarnokból

Papa	Mama	Viola	Bella	Sanyika	Ilike

3. Képzeld el, hogy Misi osztályába jársz Debrecenben!

a) Osztálytársai közül kik lennének a barátaid? Miért?

---

b) Tanárai közül ki lenne a kedvenc tanárod? Miért?

---

c) Hogy viselkednél a csomag felbontásakor?

---

4. Nézz utána a Wikipédiában, mit jelent ma a csomagküldő szolgálat fogalma! Honnét tudják ezek a cégek, kiknek küldjenek katalógust? Ha megvan a válasz, írd fel a füzetedbe!

5. Miért épp Törökék jutnak Misi eszébe, amikor valahogy ünnepelni szeretne? Hogyan kárpótolják őt zord életkörülményeiért? Egészítsd ki az alábbi táblázatot!

Mit pótolnak?	Hogyan?
A cőtusbeli ridegséget, az édesanya hiányát.	
Az elismerést, az édesapa hiányát.	
A küzdelmes életet, a sebes hadarást Pósalakynál.	

6. Hogy hangzik a kifejezés a regényben? Jelöld „N” vagy „L” betűvel, hogy népi vagy latin eredetű-e a talált szó!

kibuggyan, kifakad, felszínre tör		
ív, papírlap		
képtelenség, lehetetlenség		
zsongás, mozgolódás		
ismétlés		
bosszúistennő, házisarvány, boszorkány		

7. A férfiakról.

a) Milyen hatással van Misire Török papa és Doroghy papa? Keress példákat a regényben a két papa

egykedvűségére:

- Török: _____

- Doroghy: _____

jóságára:

- Török: _____

- Doroghy: _____

belső feszültségére:

- Török: _____

- Doroghy: _____

feszültségük okára:

- Török: _____

- Doroghy: _____

b) Képzeld magad Misi helyébe, és fogalmazd meg, hogy érzed magad a két fenti személy társaságában!

7–8. fejezet

1. Keress e két fejezetből idézeteket Misi alábbi tulajdonságaira!

<i>lámpalázás</i>	
<i>érdeklődő</i>	
<i>szerény</i>	

2. Misi szellemi fejlődésében Názó és Nagy úr is meghatározó szerepet játszik. Melyikükhöz kapcsolnád az alábbi tulajdonneveket? Nyilazd a középső oszlop szavait jobbra vagy balra, a megfelelő név irányába!

	Urál	
	Neanderthal	
	Arany János	
	Egyiptom	
NÁZÓ	Julianus barát	NAGY ÚR
	Roncesvalles-hágó	
	Konstantinápoly	
	Kovás-völgy	
	Levédia	
	Kézai Simon	

3. Az író Názó órája alatt mindvégig fönntartja a humoros feszültséget a múltba révedő öreg tanár és a jelenben élő osztály között. Mik e humoros feszültségkeltés lényegesebb elemei? Egészítsd ki a táblázatot!

Miről beszél a tanár?	Mi jut eszébe az osztálynak?
„Ilyen keveset tudunk az emberiség őstörténelméből: csak három forint árát.”	
Őskori eszközökről, amiket még ma is használnak Debrecenben, például: csürkülő, gatyamadzaghúzó.	
Személyes élményeiről Egyiptomban.	
A kovás-völgyi lelőhelyről.	

 4. Hogy mondja az író? Válaszod mellett jelöld „N” vagy „L” betűvel, hogy népi vagy latin eredetű-e a talált szó!

megmérgeződve, felfúvódva
 kicsúfol, kifiguráz
 kibuggyanva, gyöngyözve
 emelvény, dobogó, tanári asztal
 telekrész, földdarab
 polgár

5. Véleményed szerint miért adott Názó jelest Misinek? Állítsd fontossági sorrendbe a válaszokat! (Az 1-es legyen legfontosabb!)

- Azért, mert Misi éltanuló volt, és nem mert neki rossz jegyet adni.	
- Azért, mert bele volt gyökeresedve minden tekintélytisztelete.	
- Azért, mert Misi „Hát csak úgy” válaszából kiérezte, hogy a kisdíák tökéletesen megértette magyarázata lényegét.	
- Azért, mert Misi érdeklődve hallgatta.	
- Azért, mert sejtette, hogy a diák hallgatása ellenére is tudja a válaszokat.	
- Azért, mert Misi nem nevetett rajta.	
- Azért, mert élvezte egy rokonlélek, egy hozzá méltó, okos ember társaságát.	

6. Hogyan kapcsolódik a német író, Thomas Mann szövege Názó tanórájához?

Mert éppen ekkor történik az, hogy minél mélyebben fürkésznünk, minél messzebbre hatolunk s tapogatózunk a múlt alvilágába, az emberiség történetének, művelődésének kezdeti alapjai tökéletesen megmérhetetlennek bizonyulnak, s mérőnünk elöl, bármily kalandos távolságokba gombolyítjuk alá zsinagédját, mindig újra és tovább húzódnak vissza a feneketlenségbe. Találón mondhatjuk itt, hogy „újra és tovább”, mert kutató buzgalmmal a kikutathatatlan incselkedő játékot űz: látszatmegállókat és úticélokot kínál, melyek mögött, amint elértük őket, újabb műltszakaszok tárulnak föl, ahogy a partjáró bolygása sem ér soha véget, mert minden egyes megmászott agyagos fővenykulissza mögött új távolságok csábítanak új hegyfokok felé.

a) Eredetileg mire szolgál a mérőn?

_____

Ebben a szövegben mit mérnek vele?

_____

b) Ismered e két szó jelentését?

főveny: _____

kulissza: _____

Mit jelenthet ebben a szövegben az, hogy „fővenykulissza”? _____

c) Fogalmazz egy mondatot az *incselkedik* szóval!

_____

_____

d) Hogyan magyaráznád saját szavaiddal a *múlt alvilága* kifejezést?

_____

_____